

Tabela 5.2.

Књига предмета -мастер академске студије- (МАС)

Студијски програм/студијски програми: Заштита животне средине			
Врста и ниво студија: Дипломске академске студије			
Назив предмета: УПРАВЉАЊЕ ПРОЈЕКТИМА ИЗ ОБЛАСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ			
Наставник: др Христина Стевановић Чарапина, доцент			
Статус предмета: ОБАВЕЗАН , I семестар			
Број ЕСПБ: 8			
Услов: Аналитички инструменти у области животне средине			
Циљ предмета Циљ предмета Управљање пројектима из области животне средине је да научи студенте вештини конципирања пројекта, писања пријава за пројекте и управљања реализацијом пројеката на прописан начин.			
Исход предмета Након савладавања материје која се односи на управљање пројектима у области животне средине, студенти ће бити оспособљени да читају и разумеју услове пројекта дате пројектном документацијом, овладају знањима потребним за припрему предлог пројекта за финансирање и да прате реализацију пројекта кроз квалитетно управљање пројектом, као и да аналитички планирају, имплементирају и контролишу све аспекте управљања животном средином у пословној пракси.			
Садржај предмета Теоријска настава Дефинисање предлога пројекта, Припрема документације, Утврђивање постојећег стања. Дефинисање проблема, Анализа стабла проблема , Опције за решавање проблема.SWOT анализа и вишекритеријумска анализа. Циљ пројекта. Активности потребне за достизање циља. Потребна финансијска средства. Извори финансирања. Елементи пројектног циклуса. Мониторинг пројекта. Извештавање. Евалуација пројекта. Критеријуми за оцену пријављених пројеката. Дефинисање заинтересованих страна . Практична настава Вежбе са практичним примерима– презентација семинарских радова и студија случајева.			
Литература			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Смернице за управљање циклусом пројектата ,(Project cycle management Guidelines), Jugoslovenski pregled, 2007, Beograd ISBN 978-86-7149-026-9 2. Project cycle management tool vol I - http://www.europa.eu.int/comm/europeaid/qsm/index_en.htm 3. Методологија за израду локалних еколошких акционих планова Београд, 2007 4. Environmental project development manual A guide to project identification and preparation in Central and Eastern Europe October 1997 http://www.mos.gov.pl/mos/publikac/Raporty_opracowania/manual/index.html 5. Материјал са предавања 			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 3	Вежбе: 2	Други облици наставе: Студијски истраживачки рад:	
Методe извођења наставе Предавања, дискусије са студентима, израда и јавна одбрана практичних примењених радова.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и		.....	
семинар-и	40		
<i>Укупно</i>	70		30

Студијски програм/студијски програми: Заштита животне средине			
Врста и ниво студија: Дипломске академске студије			
Назив предмета: BIOTEHНОЛОГИЈА У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ I			
Наставник: др Дејана Панковић, редовни професор			
Статус предмета: ОБАВЕЗАН, I семестар			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: нема			
Циљ предмета: Основни циљ предмета је да се студенти упознају и усвоје знања о примени савремених биотехнолошких метода у заштити животне средине, са посебним освртом на методе за детекцију и ремедијацију загађења.			
Исход предмета: Оспособљавање студената за практичну примену савремених биотехнолошких метода и усвајање мултидисциплинарног приступа у решавању основних проблема у заштити животне средине.			
Садржај предмета: <i>Теоријска настава:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Увод у биотехнологију (Дефиниција и подела биотехнологије; Основни појмови о геному и манипулацији геномом); 2. Модификације гена и манипулације генима (Анализа и амплификација нуклеинских киселина; Ензими као алати; Општи појмови о ПЦР-у као дијагностичкој методи); 3. Гађење генетички отпорних биљака према болестима (Болести биљака; Мере за контролу биљних болести; Примена биотехнологије у повећању отпорности биљака према болестима); 4. Студија случаја- Повећање отпорности сунцокрета према пламењачи (Сунцокрет и болести сунцокрета; Пламењача; Гени за отпорност према пламењачи; Примена молекуларних маркера у оплемењивању сунцокрета за отпорност према пламењачи; Генетичка мапа Пл6 локуса) 5. Ремедијација (Увод у ремедијацију; Подела ремедијације; Биоремедијација; Органски и неоргански загађивачи; Фиторемедијација: Фитостабилизација, фитоекстракција, фитостимулација, фитодеградација, фитоволатизација; Технологије фиторемедијације 6. Фиторемедијација (примена сунцокрета и кукуруза у ремедијацији кадмијума) 7. Биотехнолошке методе у детекцији загађења (Биосеји, молекуларна биологија у мониторингу животне средине, биосензори) 8. Квасац као модел систем у заштити животне средине (Основне карактеристике хелије квасца; Животни циклус квасца; Квасци као биосензори за мониторинг токсичности једињења; Примена квасаца у ремедијацији) <i>Практична настава:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Увод у лабораторијски рад, пипетирање, Пуфери, индикатори и рН вредност; 2. Екстракција ДНК применом DNeasy Plant Mini Kit (Qiagen). Одређивање концентрације екстраховане ДНК спектрофотометријски - Nano view спектрофотометар; ПЦР- идентификација гена за отпорност на болести; Дигестија производа ПЦР реакције рестрикционим ензимима и електрофореза; 3. Екстракција ДНК из земљишта и из чистих култура гљива; Одређивање концентрације екстраховане ДНК спектрофотометријски - Nano view спектрофотомета; ПЦР- идентификација сојева Trichoderma испитивањем варијабилности ITS секвенци; 4. Гађење сунцокрета и кукуруза у воденој култури на различитим концентрацијама кадмијума; Одређивање усвојеног кадмијума из хранљивог раствора помоћу ICP; 5. Одређивање антифунгалне активности ксенобиотика различитих концентрација према квасцу (Saccharomyces cerevisiae) 			
Литература: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ćurčić Nataša, Panković Dejana (2011) Gajenje genetički otpornih biljaka prema bolestima u cilju zaštite životne sredine. Monografija, 101 str., ISSN / ISBN 978-86-87785-34-2, COBISS SR-ID 267537671, Univerzitet Educons, Štampa Atelje Sremska Kamenica. 2. Симоновић Ана (2011) Биотехнологија и генетичко инжењерство биљака, 401 стр., ННК интернационал, Београд 3. SAVIĆ Pavičević Dušanka, Matić Gordana (2011) Molekularna biologija 1, 364 str. NNK internacional, Beograd. 			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 2	Вежбе: 2	Други облици наставе: Студијски истраживачки рад:	
Методе извођења наставе: Предавања, вежбе, консултације, рад у малим групама, рад у паровима, самостални рад, уз употребу аудио-визуелних средстава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поени
активност у току предавања	10	Писмени испит	40

практична настава	10		
колоквијум-и (2*20)	40		
<i>Укупно</i>	60		40

Студијски програм: Заштита животне средине				
Врста и ниво студија: Мастер академске студије				
Назив предмета: ХИДРОБИОЛОГИЈА				
Наставник: др Наташа Жугић-Дракулић, ванредни професор, и др Снежана Штрбац, доцент				
Статус предмета: ОБАВЕЗАН, I семестар				
Број ЕСПБ: 8				
Услов: нема				
Циљ предмета Савладавање дефиниција и појмова хидробиологије, разумевање појава и процеса у воденим екосистемима, разумевање утицаја абиотичких или биотичких фактора на водене организме.				
Исход предмета Студенти ће да разумеју појаве и процесе у воденим екосистемима, да буду способни за тумачење концепта реалног сагледавања проблема из области сапробиологије и загађења водених екосистема и решавања тих проблема, пре свега везаних за заштиту и рационално управљање водом као националним добром.				
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Увод. Вода као животна средина; језера, реке, мочваре и други специфични системи. Састав животних заједница у воденим екосистемима; основне карактеристике, поделе и представници. Фитопланктон; особине фитопланктонске заједнице; просторна и временска дистрибуција; сезонске сукцесије. Перифитон; особине заједнице перифитона; начини причвршћавања; колонизација подлоге. Акватичне макрофите; значај и структура; подела; вертикална дистрибуција. Зоопланктон; структура популација зоопланктона; годишње и сезонске варијације; исхрана, репродукција и животни циклуси. Зообентос; миграција, колонизација и реколонизација; исхрана, функционалне групе, животни циклус. Рибе; распрострањење, структура и типови популација; исхрана и размножавање. Ланци исхране, Кружење нутријената и енергије у ланцима исхране; функције микробног круга; примарна и секундарна продуктивност; међусобне интеракције. <i>Практична настава</i> Методологија хидробиолошког узорковања, лабораторијска обрада прикупљеног материјала, савлађивање основних елемената таксономије и систематике организама који се користе као индикатори стања животне средине .				
Литература Симић, С., и Симић, В., 2009. Екологија копнених вода (хидробиологија I). Универзитет у Крагујевцу, Природно-математички факултет и Универзитет у Београду, Биолошки факултет. Гргинчевић, М., Пујин, В. (1998): Хидробиологија, Еколошки покрет града Новог Сада, Нови Сад. Wetzel, R.G. (2001): Limnology. Academic Press, San Diego, London.				
Број часова активне наставе				Остали часови
Предавања: 3	Вежбе: 2	Други облици наставе: 2	Студијски истраживачки рад:	
Методе извођења наставе Предавања, анализа података из практичних примера и литературе.				
Оцена знања (максимални број поена100)				
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена	
активност у току предавања	10	усмени испит		
практична настава	20	писмени испит		30
колоквијум-и	20			
семинар-и	20			
Укупно	70			30

Студијски програм/студијски програми : Заштита животне средине			
Врста и ниво студија: Дипломске академске студије			
Назив предмета: ИСПИТИВАЊЕ НАМИРНИЦА И БЕЗБЕДНОСТ ХРАНЕ			
Наставник: др Мира Пуцаревић, редовни професор и Биљана Панин, доцент			
Статус предмета: ОБАВЕЗАН, I семестар			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: нема			
Циљ предмета Проширивање знања и детаљно теоријско упознавање са основним макро и микро конституентима намирница, методама њиховог испитивања, као и са контаминантима хране пореклом из животне средине, амбалаже, процеса припреме хране као и природо присутним токсинима у намирницама.			
Исход предмета Савладано знање из области испитивања контаминације намирница као и знања из физичких и хемијских метода испитивања квалитета намирница.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Основне хранљиве материје: беланчевине, масти и угљени хидрати. Остали природни састојци хране: витамини, органске киселине, феноли, алкохоли, естри, пигменти, алкалоиди, горке материје. Адитиви: конзерванси, боје, заслађивачи. Контаминанти прехранбених производа: пестициди, тешки метали, полициклични ароматични угљоводоници, диоксини, акриламиди, транс масне киселине. Контрола квалитета и примена стандарда. Квалитативна и квантитативна хемијска анализа. Стандардне и нестандартне методе. Избор метода и процедуре узорковања. Тумачење резултата. Упознавање са концептом безбедности хране и основним појмовима обезбеђења довољне количине хране одговарајућег квалитета. <i>Практична настава</i> Одређивање минералних материја, беланчевина, аминокиселина, масти, масних киселина, моносахарида, олигосахарида, витамина, антиоксиданаса, конзерванаса, боја, заслађивача, пестицида.			
Литература 1. Цвејанов С., Радосављевић С., <i>Испитивање намирница</i> , Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2006. 2. Ј. Траковић, Ј. Барас, М. Мирић, С. Шилер, <i>Анализе животних намирница</i> , Технолошко-Металуршки факултет Београд, 1983.			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 2	Вежбе: 2	Други облици наставе: Студијски истраживачки рад:	
Методе извођења наставе Предавања, анализа података из практичних примера и литературе, јавне презентације семинарских радова.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	45
колоквијум-и		.....	
семинар-и	35		
Укупно	55		45

Студијски програм/студијски програми: Заштита животне средине			
Врста и ниво студија: Дипломске академске студије			
Назив предмета: УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ			
Наставник: др Христина Стевановић Чарапина, доцент			
Статус предмета: ОБАВЕЗАН, II семестар			
Број ЕСПБ: 8			
Услов: нема,			
Циљ предмета Циљ предмета Управљање отпадом јесте упознавање студената са комуналним и индустријским процесима и настајањем отпадних материја у њима, интегралном управљању отпадом као и са валоризацијом отпада као материјалног и енергетског потенцијала.			
Исход предмета Након савладавања материје предвиђене у оквиру материје студенти ће бити оспособљени да идентификују врсте отпада који настаје у комуналним и индустријским процесима и да га адекватно третирају како би минимизовали његов утицај на животну средину, као и да анализирају утицај отпада на екстракцију ресурса и као потенцијала за употребу као алтернативног горива.			
Садржај предмета Теоријска настава Процеси и отпадне материје; карактеризација и класификација отпада; управљање неопасним, инертним и опасним отпадом; методе третмана према карактеристикама отпада; програми минимизације отпада; концепт чистије производње и чистијих технологија; индикатори за отпад, Анализа животног циклуса отпада Практична настава Дискутовање добрих и лоших примера управљања отпадом, израда катастарa и планова управљања отпадом, примена IWM 2софтвера при избору опциј управљања отпадом			
Литература 1. Г.Вујић, и др.. Управљање отпадом у земљама у развоју, Издавач :ФТН, Нови Сад 2012, ИСБН 978-86-7892-411-8 2. Ристић М., Управљање чврстим отпадом:технологија прераде и одлагања чврстог отпада, Бор, Технички факултет, (2006) ИСБН 86-80987-4 3. Х.Стевановић-Чарапина, А.Јововић, Степанов Ј., Анализа животног циклуса, (Life Cycle Assessment) као инструмент у стратешком планирању отпада, ISBN 978-86-87785-26-7 Издавач: Универзитет ЕДУКОНС, монографија 4. Wagner, Bernd, Enzler, Stefan: Material Flow Management: Improving Cost and Efficiency and Environmental Performance, Springer, 2006. 5. Brunner PH :Practical Handbook of Material flow analysis ,Lewis Publishers, USA, 2004, 6. Материјал са предавања			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 3	Вежбе: 3	Други облици наставе: Студијски истраживачки рад:	
Методe извођења наставе Предавања, анализа података из практичних примера и литературе, јавне презентације семинарских радова..			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	10	.....	
семинар-и	40		
Укупно	70		30

Студијски програм: Заштита животне средине			
Врста и ниво студија: Мастер академске студије			
Назив предмета: БИОМОНИТОРИНГ			
Наставник: др Наташа Жугић-Дракулић, ванредни професор			
Статус предмета: ОБАВЕЗАН, II семестар			
Број ЕСПБ: 8			
Услов: нема			
Циљ предмета			
СТИЦАЊЕ ТЕОРИЈСКИХ И ПРАКТИЧНИХ ЗНАЊА ИЗ ОБЛАСТИ БИОМОНИТОРИНГА. Посебан акценат биће на изучавању најзначајнијих биоиндикатора и њиховој практичној примени за одређивање квалитета животне средине.			
Исход предмета			
Студенти ће бити у стању да примене стечено знање из области биомониторинга и да примењују организме као индикаторе квалитета животне средине.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава:</i>			
Увод. Дефиниције, основни принципи и историјат изучавања. Предности и недостаци биомониторинга. Нивои биомониторинга. Методе у биомониторингу. Типови и карактеристике биоиндикатора. Водени организми (алге, водене макрофите, зоопланктон, зообентос, рибе) као биоиндикатори. Копнени организми (лишајеви, маховине, инсекти) као биоиндикатори. Микроорганизми као биоиндикатори. Анализа заједница организама (структура заједница и популација организама као индикатори стања животне средине). Методе прикупљања података (теренске методе узорковања, лабораторијске методе и анализе препарата). Анализа података (категорије података, анализа диверзитета, индекси пропорција, индекси сличности и различитости). Појам референтних услова. Појам еко-региона. Индекси квалитета животне средине (индекси трофичности и сапробности, индекс биотичког интегритета, бентосни индекс биотичког интегритета итд.). Метода брзе процене (упутства за рутинско узорковање и анализу).			
<i>Практична настава:</i>			
Вежбе са практичним примерима, упознавање са најважнијим индексима квалитета животне средине (индекси диверзитета, трофичности, сапробности, ИБИ, Б-ИБИ) и израчунавање индекса у циљу одређивања стања и праћења промене стања животне средине.			
Литература			
Цвијан М., 2000. Екологија загађених средина, биоиндикатори и мониторинг, Београд.			
Симић, С., и Симић, В., 2009. Екологија копнених вода (хидробиологија I). Универзитет у Крагујевцу, Природно-математички факултет и Универзитет у Београду, Биолошки факултет.			
Kovacs (editor): Biological indicators in environmental protection; Akademia Kiado & Ellis Horwood; Budapest-Chichester 1992.			
Ziglio, G., G. Flaim, and M. Siligardi, 2006. Biological Monitoring of Rivers. 486 pp.			
Allan, J. D., and M. M. Castilo, 2007. Stream Ecology: Structure and function of running water. 436 pp.			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 3	Вежбе: 1	Други облици наставе: 2	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе			
Предавања, вежбе, консултације, рад у малим групама, рад у паровима, самостални рад, уз употребу аудио-визуелних средстава.			
Оцена знања (максимални број поена100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	усмени испит	
практична настава	20	писмени испит	40
колоквијум-и	30		
семинарски рад			
Укупно	60		40

Студијски програм/студијски програми : Заштита животне средине			
Врста и ниво студија: Дипломске академске студије			
Назив предмета: МЕЂУНАРОДНИ ПРОПИСИ У ОБЛАСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ			
Наставник: др Синиша Домазет, доцент			
Статус предмета: ИЗБОРНИ, II семестар			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: нема			
Циљ предмета			
Циљ предмета Међународни прописи у области животне средине (МЕА) јесте упознавање и изучавање међународних правила понашања у области животне средине.			
Исход предмета			
Након савладавања материје која се односи на међународне уговоре животне средине, студенти ће бити оспособљени да разумеју основне принципе регулисања области животне средине на међународном нивоу, да се аналитички баве животном средином и припремљени да аналитички планирају, имплементирају и контролишу све аспекте управљања животном средином у пословној административној пракси.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Приказ основних МЕА; приказ уговора које је Србија ратификовала; приказ регионалних уговора; однос МЕА са законодавством ЕУ; примена ратификованих међународних уговора на националном нивоу са надлежним органима и оценом спровођења.			
Литература			
1) Тодић, Д.; Вукасовић, В. 2001: <i>Заштита животне средине у међународном и унутрашњем праву, Избор најзначајнијих међународних и унутрашњих извора права</i> , Министарство здравља и заштите животне околине Републике Србије, Управа за заштиту животне околине, Београд			
2) <i>EU Directives in Focus, Finnconsult Oy, Scandiaconsult Natura AB</i> , The Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe (REC)-Country Office Yugoslavia, Ministry of Natural Resources and Environmental Protection of Republic of Serbia, "Будућност", Нови Сад			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 2	Вежбе: 2	Други облици наставе: Студијски истраживачки рад:	
Методе извођења наставе			
Предавања, презентације, дискусије са студентима, израда и јавна одбрана семинарских радова.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	30
колоквијум-и		.....	
семинар-и	50		
Укупно	70		30

Студијски програм/студијски програми: Заштита животне средине			
Врста и ниво студија: Мастер академске студије			
Назив предмета: ЕКОНОМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ПРИРОДНИХ РЕСУРСА			
Наставник: др БИЉАНА ПАНИН, доцент			
Статус предмета: ИЗБОРНИ, II семестар			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: нема			
Циљ предмета: Основни циљ предмета је упознавање студената са проблемима животне средине, и развоја свести да су питања животне средине од суштинске важности и да је неопходан широк приступ разумевању односа људске економије и природног света. Предмет омогућава разумевање разлога угрожености природних ресурса и еколошких проблема заснованог на економској користи, и указује на потенцијале за креирање политика и модела њиховог одрживог коришћења.			
Исход предмета: Развијање свести студената да су проблеми животне средине озбиљни и да могу да препознају и примене кључне економске аспекте очувања животне средине, природних ресурса и одрживог развоја, као и међусобних конфликтних релација и тачака интеграције. Важно је да се препознају ограничења строго економског приступа, и да се посматра такође и еколошка и биофизичка перспектива на интеракције људских и природних система.			
Садржај предмета: <i>Теоријска настава:</i> Економија и животна средина-различити погледи на животну средину. Економски раст и животна средина. Економска анализа питања животне средине. Теорија екстерналија животне средине. Ресурси у заједничком власништву и природна добра. Аlokација ресурса током времена. Вредновање животне средине. Еколошка економија и рачуноводство животне средине. Популација, пољопривреда, храна и животна средина, Необновљиви ресурси, Енергија и економски систем. Принципи управљања обновљивим ресурсима. Економија управљања шумама и воденим системима. Загађење – анализа и политика. глобалне климатске промене. Светска трговина и животна средина. Институције и економија одрживог развоја <i>Практична настава :</i> Дискусије и вежбе на студијама случаја			
Литература: 1. Nagis, J.M. : Економија животне средине и природних ресурса- савремени приступ, Датастатус, Београд, 2009. 2. Драшковић, Б.: Економија природног капитала – вредновање и заштита природних ресурса, Институт економских наука, Београд, 1998. 3. Seneca, J.J., Taussig, M.K.: Environmental economics, Prentice-Hall, Inc., 1984.			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 2	Вежбе: 2	Други облици наставе: Студијски истраживачки рад:	
Методe извођења наставе: Предавања, вежбе, краћи репетиторијум, дискусије, презентације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поени
активност у току предавања	10	Писмени испит	50
практична настава	20	Усмени испит	
Семинар-и	20		
<i>Укупно</i>	50		50

Студијски програм/студијски програми : Заштита животне средине			
Врста и ниво студија: Дипломске академске студије			
Назив предмета: ТРЕТМАН ОТПАДНИХ ВОДА			
Наставник: др Првослав Марјановић, редовни професор			
Статус предмета: ИЗБОРНИ, II семестар			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: нема			
Циљ предмета Циљ предмета Управљање отпадним водама је упознавање студената са загађивањем вода и врстама отпадних вода као и поступцима за пречишћавање отпадних вода.			
Исход предмета Након савладавање материје која је релевантна за управљање отпадним водама студенти ће бити оспособљени да самостално идентификују врсту загађења природних водотокова и врсту отпадних вода, као и поступке за пречишћавање отпадних вода.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Вода у биосфери; хидролошки циклус; дефиниција загађивања природних водотокова; извори и класификација загађујућих супстанци; порекло отпадних вода; интегрално управљање водним ресурсом, методологија узорковања; специфични и неспецифични показатељи квалитета отпадних вода; системи за пречишћавање отпадних вода; начини пречишћавања; поступци и уређаји за пречишћавање отпадних вода. <i>Практична настава</i> Вежбе са практичним примерима, узорковање, рачунање ХПК и БПК параметара, израда планова за прераду отпадних вода, презентација радова.			
Литература 1) Љубосављевић Д., Ђукић А., Бабић Б., Пречишћавање отпадних вода, Грађевински факултет, Београд, 2004. 2) Sincero A., G. Sincero: Physical-Chemical Treatment of Water and Wastewater, CRC Press, NY, 2002 3) Metcalf and Eddy Inc.: Wastewater Engineering: Treatment, Disposal and Reuse, McGraw-Hill Inc., Boston, 1991			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 2	Вежбе: 2	Други облици наставе: Студијски истраживачки рад:	
Методe извођења наставе Предавања, анализа података из практичних примера и литературе, јавне презентације семинарских радова.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава	30	усмени испт	30
колоквијум-и		.....	
семинар-и	20		
<i>Укупно</i>	70		30

Студијски програм: Заштита животне средине			
Врста и ниво студија: Дипломске академске студије			
Назив предмета: УПРАВЉАЊЕ ИНОВАЦИЈАМА			
Наставник : Чабрило Р. Слађана, ванредни професор			
Статус предмета: ИЗБОРНИ, 2 семестар			
Број ЕСПБ: 7			
Услов:нема			
Циљ предмета:			
Иновација, као један од кључних извора конкурентности, економског раста и развоја у области животне средине није оријентисана искључиво на економски раст, већ првенствено на заштиту животне средине и одрживи развој. С обзиром на то да је ново знање (које се ствара једино у процесу учења) темељ сваке иновације, један од циљева овог предмета је упознавање студената са основним појмовима и техникама управљања знањем, као и процесом учења у организацијама. Циљеви предмета Управљање иновацијом су: упознавање студената са значајем иновације у области животне средине, стицање знања о типовима иновација, моделима иновационих процеса (од идеје до иновације), иновационим стратегијама и начинима мерења иновационих перформанси, као и стицање компетенција потребних за правилно управљање процесом иновације у области животне средине пружањем стручних и савремених теоријских и практичних знања за подручје управљање иновацијом.			
Исход предмета:			
Студент је развио позитиван став према иновацијама у области животне средине и овладао савременим иновационим моделима, иновационим стратегијама, као и вештинама неопходним за правилно управљање процесом развоја иновативних производа и услуга у области заштите животне средине. Разумевањем природе процеса иновације, студент је оспособљен за идентификовање иновативног потенцијала у оквиру организације/региона, предвиђање и отклањање баријера за развој и имплементацију иновација и максимизирање иновационог потенцијала у процесу развоја иновације.			
Садржај предмета: Теоријска настава: 1. Знање као темељ иновација; 2. Хијерархија знања: податак, информација, знање, интелигенција и мудрост; 3. Учење и стварање новог знања; 4. Процес управљања знањем, 5. Улога интелектуалног капитала (интелектуалне својине) у управљању иновацијом; 6. Модели за управљање знањем у области животне средине; 7. Теорија иновација; 8. Типови иновација и ланац иновације; 9. Иновативна организација (карактеристике, структура, култура); 10. Креативност у процесу развоја иновације; 11. Модели иновација (затворена, отворена и мрежна иновација), 12. Иновационе стратегије/политике; 13. Мерење иновационих перформанси; 14. Национални иновациони системи; 15. Управљање иновацијом у области животне средине – студије случаја; Практична настава: аудиторне и рачунарске вежбе – студенти у групама претражују Интернет, решавају студије случаја у области примењујући теоријска знања, презентују семинарске радове			
Литература:			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Стошић, Б., <i>Менаџмент иновација – експертни системи, модели и методи</i>, Факултет организационих наука, Београд, 2007. 2. Чабрило, С., <i>Управљање знањем</i>, Универзитет Едуконс, Факултет пословне економије, Сремска Каменица, 2012. 3. Von Stamm, B., <i>Managing Innovation, Design and Creativity</i>, John Wiley & Sons, Chichester, 2003. 4. Trott, P., „<i>Innovation Management and New Product Development</i>“, Pearson, Essex, 2005. 5. Conway S., Steward, F., „<i>Managing Innovation</i>“, Oxford University Press, 2005. 6. K. Matthias Weber, Jens Hemmelskamp (Ed.), <i>Towards Environmental Innovation Systems</i>, Springer, Berlin, 2005. 7. Chesbrough, H.W. <i>Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology</i>, Harvard Business School Press, Boston, MA, 2003. 			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 2	Вежбе: 2	Други облици наставе: Студијски истраживачки рад:	
Методе извођења наставе: Интерактивна предавања и вежбе, тематске дискусије, студије случаја, ППТ презентације, семинарски радови, Интернет истраживања.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поени
активност у току предавања	5	Писмени испит	-
активност на вежбама	5	Одбрана семинара. рада	30
Колоквијуми	2x15		

семинарски рад- пројекат	30		
Укупно	70		30

Студијски програм/студијски програми: Заштита животне средине			
Врста и ниво студија: Мастер академске студије			
Назив предмета: ЕКОЛОШКИ МЕНАџМЕНТ			
Наставник: др Биљана Панин, доцент, Андреа Катић, доцент			
Статус предмета: ОБАВЕЗАН, III семестар			
Број ЕСПБ: 8			
Услов: нема			
Циљ предмета: Основни циљ предмета је обезбеђивање знања из области еколошког менаџмента/управљања заштитом животне средине, уз савладавање менаџмент стратегија и вештина за решавање конкретних еколошких проблема			
Исход предмета: Обезбеђена знања из менаџмент стратегија и менаџмент вештина за решавање конкретних еколошких проблема са циљем припреме за примену резултата еколошке науке у пракси ради адекватног управљања заштитом животне средине и спровођења стратегија одрживог развоја. Студенти се оспособљавају се да на одговоран начин сагледају социјално-економске последице еколошких промена и да квалитетно управљају и руководе ресурсима и отпадним материјалима, производима и предузећима, остварујући еколошки квалитет и еколошку оријентацију предузећа, као и заштиту здравља потрошача чиме доприносе развоју предузећа и друштва као целине			
Садржај предмета: <i>Теоријска настава:</i> Појам и циљеви еколошког менаџмента. Проблеми и потребе еколошког менаџмента. Иницијативе и активности за увођење еколошке контроле и еколошког менаџмента. Еко-менаџмент системи. Инструменти еколошког менаџмента. Производни менаџмент и „зелене стратегије”. Еколошка подобност производа. Проблематика коју решава еколошка подобност производа. <i>Практична настава :</i> Дискусије и вежбе на студијама случаја			
Литература: 1. Наташа Петровић, Еколошки менаџмент, ФОН, Београд, 2012. 2. Лариса Јовановић-Коломејцева, Еколошки менаџмент, Универзитет Браћа Карић, Београд, 1998.			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 3	Вежбе: 2	Други облици наставе: Студијски истраживачки рад:	
Методе извођења наставе: Предавања, вежбе, краћи репетиторијум, дискусије, презентације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поени
активност у току предавања	10	Писмени испит	50
практична настава	20	Усмени испит	
Семинар-и	20		
<i>Укупно</i>	50		50

Студијски програм/студијски програми: Заштита животне средине				
Врста и ниво студија: Дипломске академске студије				
Назив предмета: РЕВИТАЛИЗАЦИЈА И РЕМЕДИЈАЦИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ				
Наставник: доц. др Дуња Прокић, доцент				
Статус предмета: ОБАВЕЗАН, III семестар				
Број ЕСПБ: 8				
Услов: нема				
Циљ предмета: Циљ предмета Ревитализација и ремедијација животне средине јесте да се студенти ближе упознају са основним типовима загађења животне средине, као и са основним принципима функционисања и начинима примене система заштите, методама ревитализације и ремедијације.				
Исход предмета: Студенти ће по завршетку овог предмета бити у могућности да разумеју процесе које доводе до деградираности животне средине и да буду у стању да користе процесе за заштиту животне средине, као и различите методе ревитализације и ремедијације.				
Садржај предмета: <i>Теоријска настава</i> Стање животне средине: карактеристике и процене. Појам деградираних терена. Дефорестација, биолошка, хемијска и физичка деградираност терена. Природни и антропогени фактори који утичу на деградираност терена. Идентификација, анализа и процена деградираних терена. Ефекти деградације. Основни принципи ревитализације и ремедијације. Прилаз ремедијацији објеката. Технологије за ремедијацију земљишта. Технологије за ремедијацију вода. <i>Практична настава:</i> Упознавање са методама прикупљања података и анализе деградираних терена. Упознавање са постојећим ремедијационим пројектима.				
Литература: 1. М. Alexander (1999). <i>Biodegradation and Bioremediation</i> , 2nd ed, Academic Press 2. Костић, А. (2007). <i>Инжењеринг заштите животне средине</i> , Београд: Хемијски факултет Универзитета у Београду. 3. Шеров Соколовић, Р.; Соколовић, С. (2002). <i>Инжењерство у заштити околине</i> , Нови Сад: Технолошки факултет Универзитета у Новом Саду.				
Број часова активне наставе				Остали часови:
Предавања: 3	Вежбе: 2	Други облици наставе: 2	Студијски истраживачки рад:	
Методе извођења наставе: Интерактивна предавања, вежбе, консултације у групи или самостално, припрема и јавна одбрана семинарских радова.				
Оцена знања (максимални број поена 100)				
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена	
активност у току предавања	10	писмени испит		
практична настава	10	усмени испит	40	
колоквијум-и	20			
семинар-и	20			
Укупно	60		40	

Студијски програм/студијски програми: Заштита животне средине			
Врста и ниво студија: Дипломске академске студије			
Назив предмета: ЕКОТОКСИКОЛОГИЈА			
Наставник: др Снежана Штрбац, доцент			
Статус предмета: Обавезан, III семестар			
Број ЕСПБ: 7			
Услов: нема			
Циљ предмета: Циљ предмета је стицање знања о основним групама токсичних полутаната, њиховом судбином у животној средини и механизмима њиховог токсичног дејства на нивоу индивидуе, популације и екосистема.			
Исход предмета: Након савладавања материје студенти ће стећи основна знања о токсичним компонентама у животној средини, њиховој распрострањености, миграцији, условима при којима долази до испољавања токсичног дејства, последицама и управљању ризиком.			
Садржај предмета: <i>Теоријска настава:</i> Основни принципи токсикологије. Фактори који утичу на токсичност. Појам екотоксикологије. Преглед главних врста штетних неорганичких материја. Преглед главних врста штетних органичких материја. Основни механизми токсичног дејства тешких метала, најчешће коришћених пестицида, биоцида и других перзистентних органичких полутаната и њихова судбина у екосистемима. Токсикологија јонизујућег зрачења. Токсичне материје и живи свет. Биоконцентрација, биоакумулација, биомагнификација и биотрансформација. Глобално распоређивање и уклањање контаминаната. Промене у заједницама и екосистемима. Биомониторинг. Тестови токсичности. Биомаркери. Одабрани параметри у процени степена ризика од загађења животне средине. <i>Практична настава:</i> Израчунавање биоакумулационог фактора, биоконцентрационог фактора, фактора загађења, фактора ризика. Приказ тестова токсичности.			
Литература: 1. Штајн, А., Жикић, Р., Саичић, С., (2007): Екофизиологија и екотоксикологија животиња, Природно- математички факултет, Крагујевац, Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић” Београд. 2. Ђурић, Д., Петровић, Ј. (1996): Загађење животне средине и здравље човека – екотоксикологија, Веларта, Београд. 3. Ђармати, Ш., Веселиновић, Д., Гржетић, И., Марковић, Д. (2008): Животна средина и њена заштита II, Факултет за примењену екологију, Универзитет Сингидунум, Београд.			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 2	Вежбе: 2	Други облици наставе: Студијски истраживачки рад:	
Методe извођења наставе: Предавања базирана на MS PowerPoint презентацијама, дискусије и демонстрациони примери.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поени
активност у току предавања	10	Писмени испит	50
практична настава	10		
колоквијум-и	30		
Укупно	50		50

Студијски програм/студијски програми : Заштита животне средине			
Врста и ниво студија : Дипломске академске студије			
Назив предмета : ХРОМАТОГРАФСКЕ МЕТОДЕ У АНАЛИЗИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ			
Наставник : др Мира Пуцаревић, редовни професор			
Статус предмета : обавезан , III семестар			
Број ЕСПБ :7			
Услов : нема			
Циљ предмета Проширивање знања о инструменталним и другим техникама хроматографског раздвајања и њихове примене у анализи контаминације животне средине.			
Исход предмета Савладавање техника хроматографских метода раздвајања и пречишћавања у контроли животне средине. Током практичног рада студент ће стећи применљива техничка знања о техници извођења хроматографских анализа од припреме узорка до давања извештаја о резултатима.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Основи хроматографског раздвајања. Квалитативна и квантитативна анализа. Припрема и чување узорка из животне средине за хроматографску анализу. Чврсто фазна микро екстракција, „head space“ и „purge and trap“ за лако испарљива органска једињења. Технике ињектирања код гасне хроматографије. Суперкритична екстракција и хроматографија. Оптимизација хроматографских раздвајања. УПЛЦ течна хроматографија, избор мобилне фазе, детектор са низом диода. <i>Практична настава</i> Припрема узорка за хроматографску анализу. Калибрација и рачунање у гасној хроматографији, одабир услова анализе у гасној и течној хроматографији и оптимизација услова раздвајања, извођење анализе обрада података и примена софтвера. Методе стандардног додатка. Метода интерног стандарда.			
Литература 1. Н. Ј. Марјановић, И. Ф. Јанковитш: Инструменталне методе анализе, , Технолошки факултет и Завод за издавање уџбеника, Нови Сад, 1983. 2. Ј. Мишовић, Т. Аст: Инструменталне методе хемијске анализе, ТМФ Београд, 1992. 3. DA Skoog, FJ Holler, SR Crouch, Introduction to instrumental analysis, 6th Ed. Brooks/Cole, 2006 4. S Ahuja, N. Jespersen, Modern Instrumental Analysis, Elsevier Science, 2006 5. М. Каštelan-Масан: Хемијска анализа u sustavu kvalitete, Školska knjiga Zagreb, 2003. 6. С.М. Милосављевић: Структурне инструменталне методе, Хемијски факултет Београд, 1994.			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 2	Вежбе: 2	Други облици наставе: 1	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе Предавања, анализа података из практичних примера и литературе, јавне презентације семинарских радова.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	<i>поена</i>
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испт	40
колоквијум-и	30	.....	
семинар-и	10		
Укупно	60		40

Студијски програм: Факултет заштите животне средине			
Врста и ниво студија: Мастер академске студије			
Назив предмета: МЕТОДОЛОГИЈА НАУЧНОГ И СТРУЧНОГ РАДА			
Наставници: Проф. др Мирјана Голушин, ванредни професор			
Статус предмета: Обавезан, семестар IV			
Број ЕСПБ: 5			
Услов: Нема			
Циљ предмета Оснвни циљ реализације предмета јесте упознавање студената са основним поставкама методологије научног и стручног рада. Основни циљ ће бити остварен преко достизања помоћних циљева, а то су, пе свега, упознавање студената са применом методологије у практичним и теоријским истраживањима, упознавање са основним врстама и структуром научног рада, као и оспособљавање за израду мастер рада, докторке дисертације и осталих наулних и стручних радова. Један од битних циљева предмета свакако је и подстицање студената за активно учешће у научном и истраживачком раду.			
Исход предмета Овладавање методама и техникама потребним за самостално и тимско спровођење научног и стручног рада, за планирање, реализацију и презентацију истраживања. Студенти ће бити оспособљени да самостално и/или тимски учествују у начном раду, биће оспособљени да структурирају, комплетирају и презентују научни рад и начне резултате.			
Садржај предмета Програм предмета ће се реализовати кроз теоријску и практичну наставу. <i>Теоријска настава</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дефинисање основних појмова 2. Научно истраживачки и стручни рад 3. Научно сазнање 4. Основне методе стицања знања 5. Структура научно истраживаћког рада 6. Планирање истраживања 7. Реализација истраживања 8. Презентација истраживања 9. Категоризација научних радова <i>Практична настава:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Студије случајева – примери правилне и неправилне методологије 			
Литература <ol style="list-style-type: none"> 6. Певић, Д., Методологија научног истраживања, ТИМС, Београд, 2009. 7. Тодоровић, З., Шиљаковић, И., Матић, Т., Упутство за израду стручних и научних радова, Универзитет у Бањој Луци, Бања Лука, БиХ, 2007. 			
Број часова активне наставе			
Предавања: 2	Вежбе:	Други облици наставе:	Студијски истраживачки рад:
			Остали часови:
Методe извођења наставе Натавне методе укључују предавање и активно учешће студената кроз дискусију на задате теме, групни и индивидуални научно-истраживачки рад, обраду студије случајева, итд. Студенти су у обавези да у оквиру предиспитних обавеза израде научно-истраживачки рад у форми стручног (научног) чланка који ће јавно представити.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе		поена	Завршни испит
Присуство и активност на предавањима и вежбама		10	Усмени испит
			поена
			40

Колоквијум	30		
Семинарски рад	20		

Студијски програм: Заштита животне средине				
Врста и ниво студија: Дипломске академске студије				
Назив предмета: ЗАВРШНИ – МАСТЕР РАД				
Број ЕСПБ: 25				
Услов: остварених 95 ЕСПБ				
Циљеви завршног рада: Израдом и одбраном завршног-мастер рада студент доказује да је стекао компетенције потребне за самосталан научно-стручни рад у области заштите животне средине, уз анализу литературе релевантне за поставку и циљ рада, избор одговарајуће методологије, анализу резултата добијених у раду и закључна разматрања.				
Очекивани исходи: Завршним – мастер радом студент интегрише и примењује додатна стечена знања у решавању конкретних проблема унутар образовно-научног поља студијског програма кога студент похађа. Истовремено, студент овим радом показује да је у стању да изложи материју и кључне закључке научно'ј и стручној јавности.				
Општи садржаји: Завршни – мастер рад представља самостални, научно - стручни, писмени рад студента у коме се обједињују, проширују и заокружују тематски садржаји који су били предмет истраживања одабраних области заштите животне средине током дипломских академских студија. Студент може да пријави тему завршног - мастер рада након што положи све наставним планом предвиђене испите, на прописаном формулару. Консултације у вези теме и структуре завршног – мастер рада студент обавља са изабраним ментором. Након усвајања теме рада студент пише рад и стиче право одбране након писане сагласности ментора. Када одбрани завршни рад студент стиче звање „дипломирани аналитичар заштите животне средине -мастер“.				
Методе извођења: Прикупљање и проучавање литературе уз учешће ментора. Прикупљање података експерименталним путем у лабораторији, или на терену. Обрада добијених експерименталних података. Писање завршног мастер-рада и његова усмена одбрана.				
Број часова активне наставе				Остали часови 25
Предавања:	Вежбе:	Други облици наставе:	Студијски истраживачки рад: 18	
Оцена (максимални број поена 100)				
Писање мастер рада – 60 поена Одбрана мастер рада – 40 поена				